

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту організацій

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 073 "Менеджмент"

за магістерською програмою професійного спрямування

"Менеджмент організацій

на тему: **«Формування конкурентних переваг підприємства**

в парадигмі ESG-стратегії»

Виконавець:

студентка центру заочної форми навчання

Ємельянова Вікторія Дмитрівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н. проф

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузнецова І. О. _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. В сучасному світі невід'ємною частиною державних політик, стандартів ведення бізнесу, інвестиційних стратегій, тенденцій споживчого попиту стають питання впливу факторів, пов'язаних із навколишнім середовищем, суспільством та факторів корпоративного управління (ESG-фактори) на діяльність організацій. ESG є новою реальністю, яку необхідно враховувати будь-якому бізнесу, що розраховує зберегти лояльність своїх клієнтів, співробітників та партнерів у довгостроковій перспективі. У цих умовах стає важливою інтеграція обліку ESG-факторів та питань сталого розвитку у стратегію підприємства з метою створення довгострокової вартості, підвищення конкурентоспроможності, формування та розвитку конкурентних переваг компанії. Це і визначає актуальність теми кваліфікаційної роботи.

Мета роботи полягає в застосуванні ESG-інструментів для формування конкурентних переваг підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

Завдання:

- 1) розглянути сутність конкурентних переваг та моделі оцінки конкурентоспроможності підприємства;
- 2) провести аналіз внутрішнього середовища АТ «Укрпошта» та розвитку галузі поштового зв'язку;
- 3) провести аналіз конкурентоспроможності АТ «Укрпошта» на ринку;
- 4) провести оцінку дотримання АТ «Укрпошта» ESG-принципів;
- 5) обґрунтувати заходи щодо підвищення конкурентоспроможності АТ «Укрпошта» та формування конкурентних переваг з урахуванням ESG-факторів.

Предмет: процес формування конкурентних переваг підприємства.

Об'єкт: АТ «Укрпошта».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані сучасні загальнонаукові та спеціальні методи: логіко-теоретичного

узагальнення, аналізу і синтезу для узагальнення сутності конкурентних переваг; методи статистичного аналізу для визначення тенденцій розвитку галузі поштового зв'язку та внутрішнього стану підприємства; методика фінансово-економічного аналізу для аналізу фінансового стану підприємства; аналіз п'яти сил Портера, матриця Томпсона та Стрікленда, SNW-аналіз, SWOT-аналіз, багатокутник конкурентоспроможності, рейтингова оцінка ESG.

Наукова новизна полягає у вдосконаленні процесу формування конкурентних переваг підприємства шляхом включення до нього блоку оцінки ESG-факторів.

Практичне значення роботи полягає у можливості використати в практичній діяльності компанії запропоновані план-графік розробки ESG-стратегії, мапу ESG-ініціатив, матрицю відповідальності щодо управління ESG та стійким розвитком.

Структура та обсяг роботи.

Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 93 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У першому розділі «Теоретичні основи формування конкурентних переваг підприємства» проведено критичний аналіз наукових праць з питань формування конкурентних переваг та конкурентоспроможності підприємства, розглянуто ESG-фактори як інструмент формування конкурентних переваг. Запропонована модель процесу формування конкурентних переваг з урахуванням ESG-факторів.

У другому розділі «Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища АТ «Укрпошта» проведено аналіз розвитку галузі поштового зв'язку. З використанням аналізу п'яти сил Портера визначено низку загроз для гравців ринку послуг поштового зв'язку. Проведено загальний аналіз та фінансовий аналіз АТ «Укрпошта». Проведено SNW-аналіз АТ «Укрпошта».

У третьому розділі «Формування конкурентних переваг АТ «Укрпошта» з урахуванням ESG-факторів» проведено аналіз конкурентоспроможності АТ «Укрпошта» на ринку, виявлено сильні та слабкі сторони організації, можливості, загрози та стратегічні напрями подальшої діяльності. Проведено оцінювання дотримання АТ «Укрпошта» ESG-принципів. Обґрунтовано доцільність розробки ESG-стратегії та створення системи управління ESG та стійким розвитком з метою покращення конкурентоспроможності АТ «Укрпошта», формування нових конкурентних переваг. Для впровадження ESG-практики розроблено план-графік розробки ESG-стратегії, карта ESG-ініціатив, а також матриця відповідальності

ВИСНОВКИ

1. На засадах критичного аналізу наукової літератури позначено етапи розвитку концепції конкурентних переваг, визначено два підходи до виділення джерел конкурентних переваг, а саме пошук джерел конкурентних переваг у зовнішніх факторах та внутрішніх параметрах організації, узагальнено відмінні риси поняття конкурентної переваги. Розглянуто моделі оцінки конкурентоспроможності підприємства на основі їхньої класифікації в рамках трьох основних підходів: графічного, факторного та вартісного. Удосконалено процедуру формування конкурентних переваг шляхом включення до нього блоку оцінки ESG-факторів.

2. За аналізом діяльності підприємства АТ «Укрпошта» визначено, що сильними сторонами АТ «Укрпошта» є оновлена команда менеджерів, диференційовані послуги, що надаються організацією, та кваліфікований та навчальний персонал. Серед слабких сторін – низький рівень автоматизації сортувальних центрів та комп'ютеризації відділень, зменшення частки власного капіталу та зниження показників рентабельності продажів і капіталу, висока плинність кадрів у зв'язку з низьким рівнем оплати праці.

За результатами аналізу галузі поштового зв'язку в Україні виявлено, що ринок поштових послуг активно розвивається та є досить привабливим для бізнесу, при цьому головною загрозою для поштово-кур'єрських компаній є конкуренти, що діють на ринку.

3. За результатами аналізу конкурентоспроможності визначено, що АТ «Укрпошта» має слабші конкурентні позиції практично за всіма оціненими параметрами порівняно зі своїм головним конкурентом. За допомогою SWOT-аналізу та матриці Томпсона та Стрікленда позначено два найбільш пріоритетні напрямки конкурентної стратегії АТ «Укрпошта»: розвиток сегменту міжнародних відправлень та розвиток сегменту фінансових послуг.

4. За результатами оцінки прихильності АТ «Укрпошта» до ESG-принципів виявлено, що компанія знаходиться на стадії розвитку ESG-практики, але у неї

відсутня як така ESG-стратегія. Слабкими місцями організації є відсутність системи екологічного менеджменту та стейкхолдер-менеджменту, а також низька інтеграція ESG-принципів та цілей сталого розвитку у стратегію компанії.

5. Обґрунтовано доцільність розробки ESG-стратегії та створення системи управління ESG та стійким розвитком з метою покращення конкурентоспроможності АТ «Укрпошта», формування нових конкурентних переваг, а також отримання нового капіталу. Обґрунтування проведено на підставі висновків, що ESG-практика в компанії є важливим інструментом отримання пільгового фінансування та інвестиційного капіталу та інструментом формування нових конкурентних переваг.

Розроблені нами план-графік розробки ESG-стратегії, карта ESG-ініціатив, а також матриця відповідальності дозволять впровадити в діяльність компанії найкращу ESG-практику, тим самим покращити конкурентну позицію підприємства та сформувати нові конкурентні переваги.

АНОТАЦІЯ

Ємельянова В.Д.,

(*прізвище та ініціали студента*)

«Формування конкурентних переваг підприємства
в парадигмі ESG-стратегії»,

(*назва кваліфікаційної роботи*)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
073 «Менеджмент» за магістерською програмою «Менеджмент організацій»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – АТ «Укрпошта».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування конкурентних переваг підприємства.

Проаналізовано зовнішнє та внутрішнє середовище АТ «Укрпошта», конкурентоспроможність АТ «Укрпошта» на ринку, дотримання АТ «Укрпошта» ESG-принципів.

Запропоновано провести трансформацію стратегії та системи управління шляхом прийняття зобов'язань проактивно діяти на користь досягнення шести ЦСР ООН, розробки ESG-стратегії та створення системи управління ESG та стійким розвитком.

Ключові слова: конкурентні переваги, конкурентоспроможність, ESG-стратегія, сталий розвиток, ESG-фактори.

ANNOTATION

Emelianova V.D.,

(*students surname and initials*)

«Formation of the company's competitive advantages
in the paradigm of the ESG-strategy»,

(*work title*)

thesis for Master degree in specialty «Management»
under the program «Organization management»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2022

Thesis consists of three chapters. Object of study – joint-stock company «Ukrposhta».

Diploma thesis deals with theoretical aspects of the formation of competitive advantages of the enterprise are considered.

The external and internal environment of «Ukrposhta», the competitiveness of «Ukrposhta» in the market, the implementation of «Ukrposhta» ESG-principles were analyzed.

It is proposed to carry out a transformation of the strategy and management system by accepting commitments to proactively act in favor of achieving the six UN SDGs, developing an ESG strategy and creating an ESG and sustainable development management system.

Keywords: competitive advantages, competitiveness, ESG-strategy, sustainable development, ESG-factors..